

CO NÁM O SOBĚ PROZRADÍ VRCHOLY?

TERMÍN NAHRÁNÍ VYPRACOVANÍ ÚLOHY DO APLIKACE MOODLE: 30.1. 2022

ÚVOD

V minulém kole jste tvořili mapu. Tentokrát si vyzkoušíte tvorbu posteru/plakátu. Studenti vysokých škol se pomocí posterů prezentují na různých vědeckých akcích. V běžném životě vídáte plakáty s převážně reklamním účelem denně. Právě účel plakátu určuje jeho celkovou koncepci a podobu, a to včetně rozměrů. Plakát můžeme považovat za grafické znázornění informace. Kromě účelu předávaných informací je důležité zohlednit i cílovou skupinu, které chci informace předávat. Jinak budu zpracovávat plakát pro děti a jinak pro babičku. Každý účel a s ním spojená cílová skupina přináší odlišné požadavky na poster.

Jelikož je poster grafickým vyjádřením informace, měla by obrazová část plakátu tvořit minimálně 1/3. U reklamních plakátů je tomu klidně až 90 % u vědeckých plakátů se můžeme dostat až pod 1/3. Vaším úkolem bude vytvořit plakát podobný spíše tomu vědeckému. A co bude plakát vlastně zobrazovat? Bude zobrazovat výsledky vašeho terénního výzkumu. Tentokrát vyrazíme spíše do přírody. Vyberte si v okolí vašeho bydliště co nejvyšší vrchol, navštivte ho a prozkoumejte. O výsledcích vašeho výzkumu nás informujte právě pomocí posteru.

ZADÁNÍ ÚLOHY

Cílem druhého kola korespondenčního semináře je vytvořit poster/plakát. Nebudete tedy odevzdávat psaný text jako tomu bylo v předchozím kole. Informace pro poster však musíte zjistit terénním výzkumem, ale i pátráním v dostupných mapových aplikacích a jiných zdrojích.

A o čem vlastně ty informace mají být? **Vaším úkolem bude prozkoumat jeden vámi vybraný vrchol, ze kterého je dobrý výhled do okolní krajiny.** Na tomto vrcholu budete provádět pozorování, pořizovat fotografie, odebírat vzorky. Musíte ho tedy navštívit.

Proč právě takovýto úkol? Fyzici geografové se běžně pohybují v terénu a zkoumají propojení jednotlivých sfér Země (litosféry = horniny; pedosféry = půdy; biosféry = rostlin a živočichů; atmosféry = klima daného místa; hydrosféry = odtokové režimy atd.) a to vše poté mohou například využít při vyhodnocování rizik různých katastrof (řícení, povodně, sesuvy atd.). Stejně tak lze tyto informace využít k ochraně přírody společně s biology, nebo pro budování lidských sídel spolu se sociálními geografy, architekty či krajinnými architekty.

Tentokrát tedy nebudete docházet k nějakým závěrům a tvořit doporučení, ale vyzkoušíte si první část vědecké práce – **terénní sběr informací**. **Plakát by měl mít formát A3.** Velikost písma doporučujeme 18–20 bodů pro běžné texty. Použít můžete libovolný grafický program nebo využít našeho doporučení (viz níže).

Co musí plakát obsahovat:

1. Nadpis – název vrcholu, který budete zkoumat
2. Mapa – Na mapu vyznačte cestu, kterou jste na vrchol šli (ideálně v Mapy.cz) + případné alternativní trasy. Přidejte také výškový profil trasy a její délku (vše vám vytvoří samotná aplikace Mapy.cz). Pokud máte vrchol dále od vašeho bydliště, tak barevně odlište cestu autem/vlakem/autobusem a pěší trasu.
3. Přesné souřadnice a nadmořská výška vrcholu – využijte mapové aplikace
4. Informace o geologickém podloží (lze využít např. mapovou aplikaci ČGS – viz informační zdroje)
 - a. Pořídte fotografii vzorku horniny z lokality (příp. pořídte foto skalního výchozu).
 - b. Danou horninu poté zařadte mezi 3 základní typy hornin (magmatické, sedimentární nebo metamorfované)

- c. Zařadte lokalitu v rámci geomorfologického členění ČR (geomorfologická provincie – geomorfologická subprovincie – geomorfologická oblast – geomorfologický celek)
5. Uveďte, do jakého úmoří daná lokalita spadá (+vypište všechny vodní toky, které odvádějí vodu z této lokality až do daného moře. Např. Berounka → Vltava → Labe → Severní moře)
6. Napište převládající půdní typ v lokalitě (lze využít např. mapovou aplikaci ČGS – viz informační zdroje)
- a. u půdy proveďte hmatovou zkoušku textury (vyfotografujte výsledek)
7. Popište převládající vegetaci v lokalitě (les, step...)
- a. identifikujte alespoň 5 druhů rostlin a pořiďte jejich fotodokumentaci (fotografie rostlin budou součástí posteru) – můžete využít např. mobilní aplikaci PlantNet.
8. Panoramatická fotka s údaji (viz Níže)
9. Zdroje (abecedně seřazené), na které bude u obrázků či informací odkazováno – doporučujeme zdroje očíslovat a v textu vložit pouze odkaz na číslo zdroje. Pokud je fotka vámi pořízená, i tak je nutné uvést zdroj (Zdroj: autor). Uvádějte i odkazy na mapové portály.
10. Jméno, místo a rok vytvoření plakátu
11. Všechny povinné obrázky (měly by být vámi pořízené).
- a. Povinné obrázky:
- Fotka samotného **vrcholu** (můžete fotku pořídit z jiného místa nebo klidně přímo na vrcholu) – ne fotka výhledu, ale vrcholu. Pokud máte např. dron pak ho klidně využijte.
 - Fotka **půdy** (vezměte půdu do ruky), **horniny** (najděte místo, kde je hornina odhalená) a **pětí rostlin** (pokuste se vrchol navštívit před napadnutím sněhu, pokud nebude možné prozkoumat půdu z důvodu sněhu, přidejte více fotek z jiné oblasti).
 - **Panoramatická fotka** – většina mobilních telefonů má tuto funkci (panorama). Pořiďte tedy panoramatický snímek výhledu z vámi navštíveného vrcholu. Vaším úkolem bude identifikovat **alespoň 5 krajinných dominant a jejich názvy vložit do panoramatické fotografie**. Dále pod každý název uveďte nadmořskou výšku dané krajinné dominanty a její vzdálenost (vzdušnou čarou) z vybrané lokality. Výsledný obraz bude vypadat podobným způsobem, jako na obrázku níže

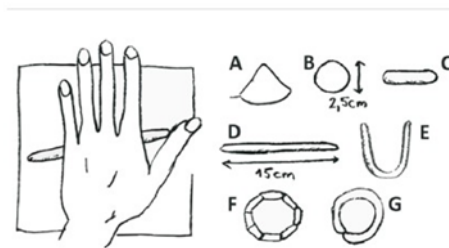
Samozřejmě můžete doplnit i další informace dle výběru

Obrázek 1 - ukázka panoramatického snímku. Zdroj: autor

Texturu rozlišujeme:

- A) PÍŠČITÁ: vzorek nedrží pospolu, nelze vytvořit ani kuličku
 B) HLINITO-PÍŠČITÁ: lze vytvarovat kuličku o průměru 2,5 cm, ale nelze vymodelovat následující:
 C) PÍŠČITO-HLINITÁ: lze vytvarovat krátký váleček
 D) HLINITÁ: lze vymodelovat cca 15 cm dlouhý váleček o průměru 0,5 cm, ale při ohnutí a spojení do kruhu (poloměr 5 cm) praskne
 E) JÍLOVITO-HLINITÁ: uzavření kruhu z válečku do $\frac{3}{4}$, ale nelze kompletně uzavřít kruh
 F) HLINITO-JÍLOVITÁ: váleček lze stočit do kruhu, ale jsou na něm vidět praskliny
 G) JÍLOVITÁ: lze bez problémů vymodelovat kruh

Obrázek 2 - nápověda k hmatové zkoušce půdy, Zdroj: Šimek M. (2019): Živá půda. Academia, Praha, 796 str. 978-80-200-2976-8

UŽITEČNÉ ODKAZY:

- Česká geologická služba – Dostupné z: [Půdní mapy](#) (cit. 29.11.2021) (možno využít k určování půdního typu v lokalitě)
- Česká geologická služba – Dostupné z: [Geovědní mapy](#) (cit. 29.11.2021) (možno využít ke zjištění geologického podloží dané lokality)
- Mapy.cz - Dostupné z: [Mapy.cz](#) (cit. 29.11. 2021) (možno využít k zjištění přesné nadmořské výšky, vzdáleností a názvů krajinných dominant, souřadnic...)
- Regionální geomorfologické členění České republiky – Dostupné z: http://geologie.vsb.cz/geomorfologie/prednasky/14_kapitola.htm (cit. 29.11.2021)
- Zeměměřičský úřad –Dostupné z: [Geoprohlížeč](#) (cit. 29.11.2021)(možno využít k zařazení lokality v rámci geomorfologického členění ČR)

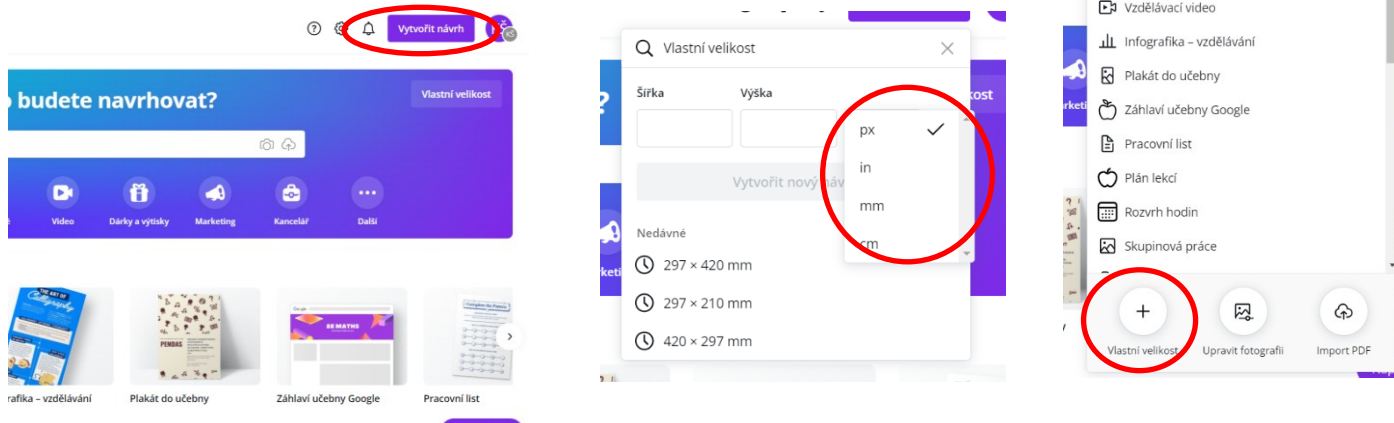
Než se do řešení úlohy pustíte, nezapomeňte si přečíst [Pravidla korektního vypracování problémové úlohy!](#)

JAK NA TVORBU POSTERU

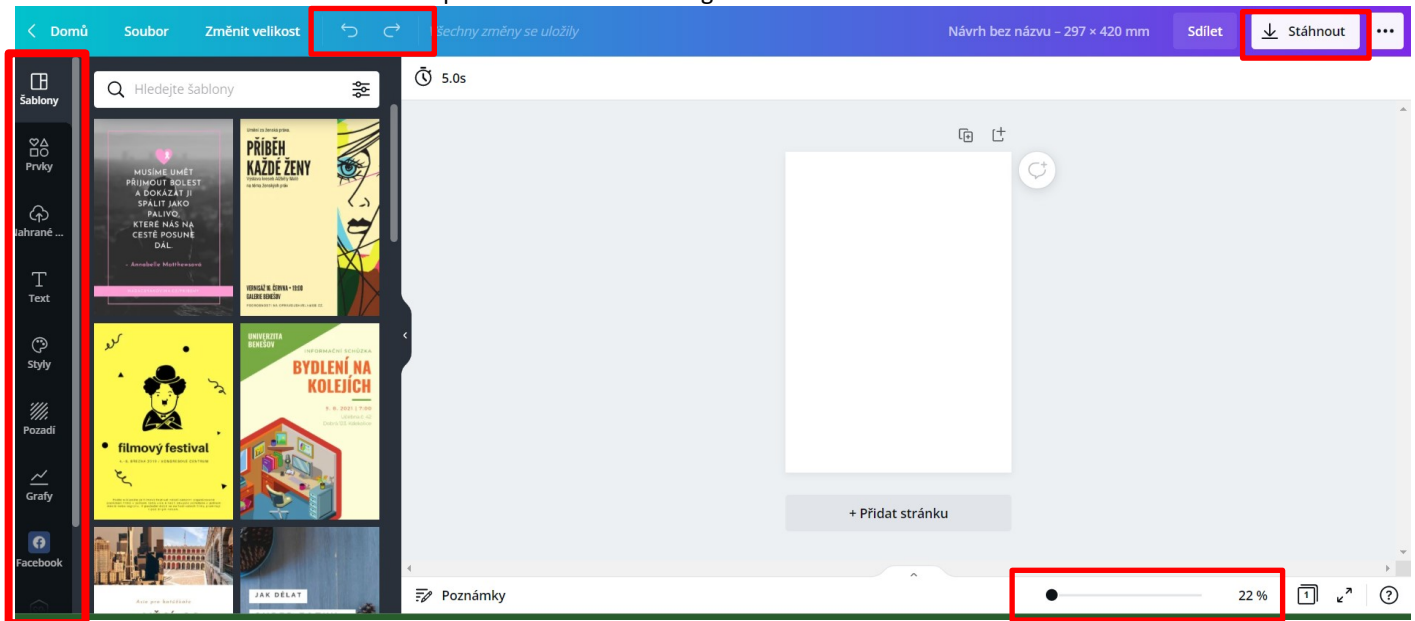
Pro tvorbu plakátu můžete použít libovolný grafický program, se kterým máte zkušenosti. Pokud jste plakát nikdy netvořili, doporučujeme využít portál www.canva.com.

Jak postupovat:

- Provedte registraci
- V pravém horním rohu klikněte na **VYTVOŘIT NÁVRH**

- Použijte možnost **VLASTNÍ VELIKOST**
- Předtím, než začnete zadávat rozměry formátu A3, **nastavte si jednotky** na milimetry (mm)!!!
- Poté zadejte rozměry formátu A3, které naleznete na internetu – už zde si musíte rozmyslet, **zda bude plakát na výšku nebo na šířku**. Podle toho zadejte šířku a výšku v rozměrech.
- Po zadání rozměrů klikněte na **VYTVOŘIT NOVÝ NÁVRH**. Zobrazí se vám vaše pracovní plocha.

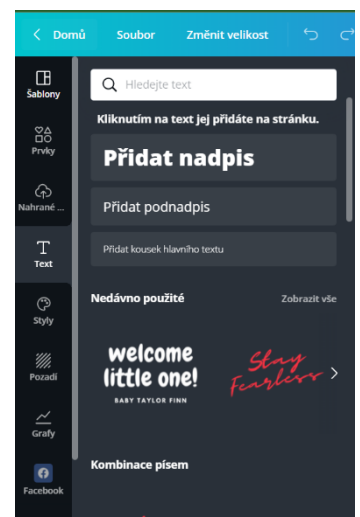
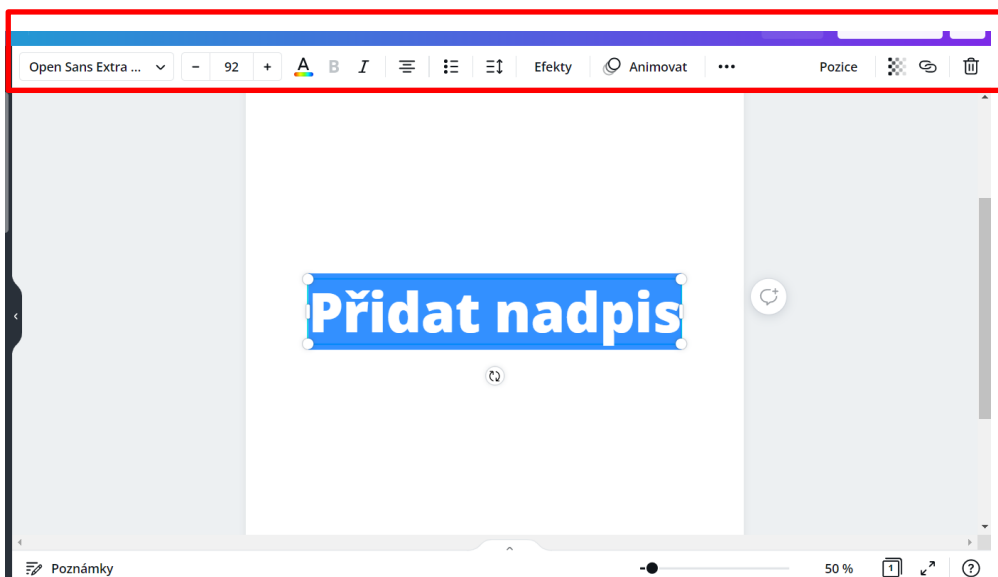

Základní ovládací prvky:

- Lišta vlevo – zde naleznete jednotlivé funkce (text, prvky, nahrávání vlastních obrázků, formátování pozadí, grafy atd.)
- Zoom – při základním pohledu se zdá pracovní plocha malá, ale zkuste si dát zoom na 100 %, pak teprve uvidíte, kolik máte prostoru. Pracujte ideálně při zoom 50%
- Zpět a dopředu – pomocí šipek v horní liště se můžete vracet zpět (na předchozí stavy/úpravy) a dopředu – práce se automaticky ukládá každých pár sekund (to znázorňuje text vedle šipek – všechny změny se uložily)
- Exportovat soubor – až bude vaše práce hotová, klikněte na tlačítko stáhnout. Máte několik možností formátů – použijte **TISKOVÉ PDF**.

Přidání jednotlivých prvků a jejich úpravy:

- Text – pro každý text je nutné vložit samostatné textové pole (lišta vlevo, kliknout na text)
 - Můžete využít základní textová pole (přidat nadpis, přidat podnadpis...) – tím vytvoříte základní textové pole, ve kterém můžete vše upravovat (měnit písma, jejich velikost, barvu, průhlednost atd.) – vše se upravuje v horní liště.
 - Každé textové pole lze kdykoli znovu upravit, posunout atd. Stačí na něj kliknout.

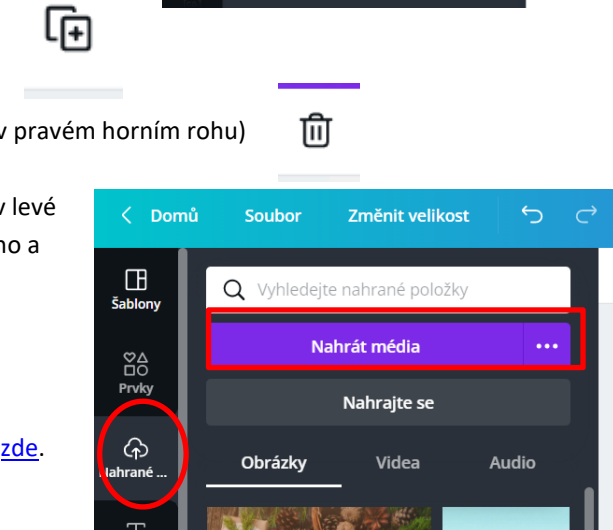
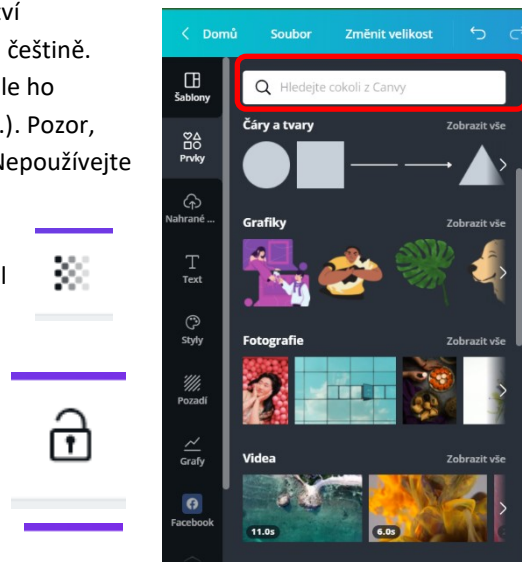

Zadání 2. kola

Korespondenční seminář Geografie nás baví

2. kolo 6. ročníku

- Prvky – to je velmi zajímavá funkce. Canva nabízí obrovské množství obrázku/grafických prvků. Hledejte je podle klíčových slov klidně v češtině. Prvek, který se vám líbí jednoduše myší přetáhněte na plochu a dále ho upravujte (velikost, někdy i barvy, průsvitnost, pozadí, otočení atd.). Pozor, pokud vám u dané grafiky svítí taková korunka, prvek je placený. Nepoužívejte ho, soubor vám pak nepůjde stáhnout.
- Průsvitnost – ta se hodí hlavně u pozadí. Pro regulaci průsvitnosti musíte mít označený daný prvek a potom kliknete na tento symbol v pravém horním rohu.
- Zámek – jednotlivé prvky si můžete zamknout na jejich pozici. Hodí se hlavně pokud budete prvky vrstvit na sebe. Prvek znovu označíte (kliknete na něj) a poté kliknete na zámek (lze to potom znovu odemknout) – zámek je znovu v pravém horním rohu
- Duplikovat – pokud chcete mít vícekrát stejný prvek i např. ve stejné velikosti, pak ho duplikujte
- Pokud chcete daný prvek z pracovní plochy vyhodit, použijte koš (v pravém horním rohu)
- Pokud chcete nahrát vlastní obrázky, což budete potřebovat, pak v levé liště zvolte Nahrané obrázky, vyberte soubor z počítače, nahrajte ho a potom ho přetáhněte myší na pracovní plochu.

Další instrukce k používání aplikace Canva naleznete na Youtube např. [zde](#).

Pár rad na závěr

- Nepřehánějte to s barvou, množstvím různých písem atd. – **vždy je méně vlastně více**
- Nepoužívejte písmo menší než 15 na běžné texty. Menší lze použít například pro názvy obrázků a citace
- Jednotlivé části posteru by na sebe měli nějak logicky navazovat – neskákat od jednoho k druhému (fotka horniny by měla být u informací o hodinách)
- Každý obrázek by měl mít název a zdroj např. PŮDNÍ VZOREK. ZDROJ: AUTOR případně i informace o datu focení a místě focení (klidně GPS souřadnice)
- Nezapomeňte odkazovat na zdroje – pokud zjistím typ hodiny za pomoci webového portálu, uvedu za tuto informaci odkaz na zdroj např. [1] a ve zdrojích bude pod stejným symbolem uveden daný zdroj.
- Text se co nejvíce snažte uspořádat do různých rámečků či jinak ho vizuálně oddělovat a prokládat grafickými prvky

Hodnocení

Naše běžné hodnocení je nastaveno na souvislý text. Proto bude hodnocení posteru trochu odlišné. Můžete shodně dosáhnout max 100 bodů. Důraz bude kladen na dodržení zadání (na posteru jsou všechny zadané prvky), obsahovou správnost a na celkovou kompozici plakátu (čitelnost, přehlednost, rovnoměrné zastoupení grafiky a textu...)

ZADÁNÍ FOTOGRAFICKÉ SOUTĚŽE

Pořídte fotografii výhledu z nějakého **městského** vrcholu (vyvýšenina ve městě) a poté fotografii z nějakého bodu co nejnižší ve městě. Ideálně z vrcholu vyfoťte místo dole, ze kterého potom budete fotit vrchol. Na fotkách můžete vyznačit opačná místa, ze kterých fotíte (na fotce z vrchu označte místo, odkud budete fotit zdola).

K fotografiím napište krátký text, ve kterém se zamyslíte na odlišnou funkci obou míst vzhledem k pozorování krajiny. Zamyslete se i nad historickým významem obou míst. Je z pohledu cestovního ruchu či volnočasového vyžití výhodné, pokud má město vyvýšená místa i sníženiny?

Obrázek 3 - Mikulov, pohled zdola. Zdroj: autorka

Obrázek 4 - Mikulov, pohled shora. Zdroj: autorka